

Een methode voor het vaststellen van verschillen in perforaties

(R.J. Hammink; uit: *Perfinpost* nr. 21, mei 1992)

Inleiding

Iedere perfinverzamelaar kent het probleem. Hoe stel je vast of een perforatie gelijk is aan de perforatie in een catalogus of aan een perforatie in je eigen verzameling. Vooral bij perforaties die veel op elkaar lijken moet wel eens lang gezocht worden naar mogelijke verschillen.

Een nog groter probleem vormen de POKO's met het gestandaardiseerde alfabet. Hierbij heeft de leverancier van de perforatie-eenheid er immers naar gestreefd alle letters hetzelfde uiterlijk te geven. De perforaties die dezelfde lettercombinaties vormen kunnen dan ook moeilijk onderscheiden worden (denk aan AEG, GS, OG en SZ).

Dit artikel beschrijft een methode waarmee met 100% zekerheid kan worden vastgesteld of ogenschijnlijk gelijke perforaties ook inderdaad gelijk zijn of toch verschillen.

Diverse "klassieke methoden"

Uiteraard kennen we allemaal de verschillende methoden zoals:

- a. de zegels worden gelegd op de afbeelding in de catalogus
- b. de zegel wordt gelegd op een ander zegel
- c. gewoon kijken naar de perforaties en nagaan of niet het een of andere gat qua positie iets verschilt
- d. vergroten van perfins en dan vergelijken
- e. het trekken van lijnen tussen twee of drie perforatiegaten waaruit een verschil kan worden vastgesteld.

Bovengenoemde methoden voldoen echter geen van alle als het gaat om bijna identieke perforaties. Ook de methode genoemd onder b, op zich wel juist, geeft niet altijd uitsluitend omdat de onderliggende zegel geen voldoende contrast vormt als het gaat om echt kleine verschillen. Vooral in het buitenland komt het regelmatig voor dat meerdere dezelfde combinaties van letters voorkomen, eenvoudigweg omdat er in het buitenland meer POKO-machines zijn gebruikt dan in Nederland. Bovendien speelt vooral in het buitenland het probleem van perforaties bestaande uit een figuur (zie afbeelding 1).

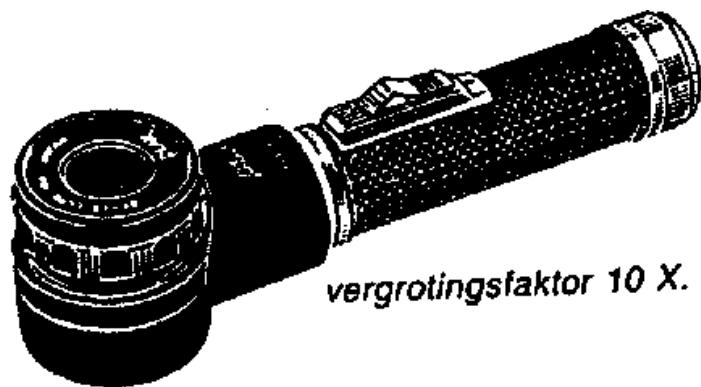


afb. 1. Zwitserse perforaties die moeilijk te onderscheiden zijn.

Eenduidige methode

Bij de methode waarbij met 100% zekerheid kan worden vastgesteld of twee perforaties gelijk zijn, wordt gebruik gemaakt van de volgende hulpmiddelen:

- a. Een eenduidige fotografische afbeelding van de perforatie. Dit kan zijn:
 - witte achtergrond met zwarte 'gaten' zoals bijvoorbeeld in de Nederlandse catalogus.
 - zwarte achtergrond met witte gaten (bijvoorbeeld Duitse catalogus).
- b. Een vlakke loupe met een vergroting van 10x met een dusdanig groot oppervlak dat de perforatie in zijn geheel kan worden bekeken (zie afbeelding 2).



afb 2. Peak lichtloupe met schaalverdeling

Het vergelijken gebeurt door de zegel aan de loupe te 'plakken' en dan te vergelijken met de fotografische weergave van de perforatie.

Door de zegel iets te bevochtigen, kan deze aan de loupe worden 'vastgeplakt'. Hierdoor kan het zegel, na enige oefening, over minimale afstanden verschoven of verdraaid worden (verschuivingen van 0,1 mm zijn moeiteloos te realiseren). Door op deze wijze de perforatie te vergelijken kan met 100% zekerheid vastgesteld worden of twee perforaties gelijk zijn of toch verschillen. Het eenvoudigst kan de vergelijking gemaakt worden door de afbeelding en de zegel te vergelijken tegen een lichtgevende achtergrond. Zonlicht is daarbij het beste maar licht verspreid door een lamp voldoet ook.

Zelf maak ik gebruik van een loupe, zoals in afbeelding 2 afgebeeld. De loupe heeft een verlichting die echter bij bovenstaande methode niet gebruikt wordt, maar wel als bijvoorbeeld een perfin op een brief vergeleken dient te worden met een andere zegel. Hierbij wordt dus de "zegel op zegel" methode gebruikt.

In het bovenstaande is gesteld dat de methode een trefzekerheid heeft van 100%. Dit percentage wordt lager indien de perforatie niet compleet is. Toch heeft men met perforaties met slechts 50% van de gaatjes een behoorlijk grote kans de verschillen vast te stellen.

Gebruiksmogelijkheden

Bovengenoemde methode is door de eenvoud en trefzekerheid ook geschikt voor de reconstructie van meervoudige perforators. Eigenlijk is het bij voldoende materiaal "een fluitje van een cent".

De tweede gebruiksmogelijkheid is gelegen in het feit dat eenvoudig valse perforaties kunnen worden vastgesteld.

Consequenties

De methode zoals boven beschreven gebruik ik nu al bijna een jaar voor POKO's. Perfinverzamelaars die deze methode toepassen bij velperforaties zullen vaststellen dat er enorme verschillen zijn bij diverse velperforaties. Dit zal ongetwijfeld leiden tot een stroom van meldingen van nieuwe perforaties. Mogelijk zijn deze ontdekkingen juist, maar anderzijds zou het verschil verklaard kunnen worden door het gebruik van een meervoudige perforator.

Om het perfin verzamelgebied verder te ontwikkelen hoop ik dan ook dat een aantal verzamelaars zich zullen storten op de reconstructie van de meervoudige perforaties, ontstaan door het gebruik van een meervoudige perforator.

Slotopmerking

Met betrekking tot de catalogi van perfins kan ik het volgende melden:

- de bovenbeschreven methode is door mij ook uitgetest op catalogi waarbij de perfin is 'nagetekend'. Hierbij is gebleken dat door het natekenen een dusdanige onnauwkeurigheid ontstaat, dat de afbeeldingen in deze catalogi niet geschikt zijn voor een eenduidige vergelijking.
- iedere catalogus zou voor iedere perfin, ontstaan door het gebruik van een meervoudige perforator, minimaal de verschillende perforaties dienen af te beelden. Een volledige reconstructie zou uiteraard nog beter zijn.